

Τεχνητά όργανα, εγκεφαλικός θάνατος και φυτικό κώμα: Βιοηθική προσέγγιση

/ [Πεμπτουσία](#)

Η μελέτη της θεολόγου Νίκης Νικολάου για τη σχέση της θεολογικής ανθρωπολογίας με τη Βιοηθική (προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/1Lm2WjH>) προχωρά στην εξέταση των περιπτώσεων της χρήσης τεχνητών οργάνων, του εγκεφαλικού θανάτου και του φυτικού κώματος.

3.2.9. Τεχνητά όργανα

Στην προσπάθεια που κάνει ο άνθρωπος για να ξεπεραστούν οι ηθικές αναστολές που συνδέονται με τον εγκεφαλικό θάνατο και για να βρεθεί λύση στο πρόβλημα της έλλειψης των μοσχευμάτων, οδηγήθηκε στην κατασκευή ανθρωπίνων τεχνητών οργάνων. Η χρήση της τεχνολογίας στην ιατρική, δεν είναι πρωτοφανής. Ήδη στην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία χρησιμοποιήθηκαν φακοί για τη βελτίωση της όρασης, ενώ παλαιότερα επινοήθηκαν ποικίλοι μηχανικοί τρόποι για να υποβοηθηθούν τα άτομα με διάφορες αναπηρίες[386]. Στη σύγχρονη πραγματικότητα χρησιμοποιούνται βηματοδότες και τεχνητές βαλβίδες. Μέχρι σήμερα η ιατρική επιστήμη έχει κατασκευάσει καρδιά, ήπαρ, πάγκρεας, μύτες και αυτιά. Τα τεχνητά όργανα δημιουργούνται από τα κύτταρα του ασθενή και αναπτύσσονται με τη χρήση φαρμάκων. Το κόστος τους είναι αρκετά υψηλό και έτσι καθίσταται προνόμιο των πλουσίων.

3.2.10. Εγκεφαλικός θάνατος ή μη αναστρέψιμο κώμα

Αν και υπάρχει ομοφωνία στον επιστημονικό και νομικό κόσμο για την αποδοχή του εγκεφαλικού θανάτου, ωστόσο δεν υπάρχει ομοφωνία σχετικά με το τι είναι ο εγκεφαλικός θάνατος[387]. «Στην περίπτωση του εγκεφαλικού θανάτου έχουμε ένα άτομο του οποίου δεν επιτελείται η εγκεφαλική λειτουργία, διότι έχει αρχίσει η αποσύνθεση του εγκεφαλικού ιστού και έχει ήδη νεκρωθεί το εγκεφαλικό στέλεχος»[388]. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αντικατασταθεί η εγκεφαλική λειτουργία και έτσι ο ασθενής έχει περάσει αμετάκλητα σε κατάσταση ανεπίστροφη, δηλαδή στο θάνατο. Η νέκρωση του εγκεφάλου, σημαίνει ότι ο ασθενής δεν νοιώθει πόνο, δεν αισθάνεται, δεν σκέφτεται και οδηγείται στο θάνατο.

Το 1968 η Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου του Harvard, καθιέρωσε τον ορισμό του εγκεφαλικού θανάτου και τις δοκιμασίες τις οποίες διενεργεί ο ιατρός προκειμένου να διαπιστώσει τον εγκεφαλικό θάνατο. Σύμφωνα, με την επιτροπή του Harvard, ο ασθενής είναι εγκεφαλικά νεκρός, όταν μετά τις διενέργειες του ιατρού διαπιστωθούν οι κατωτέρω κλινικές ενδείξεις:

- (α) απουσία εγκεφαλικής αντίδρασης.
- (β) απουσία αυτόματων κινήσεων.
- (γ) απουσία αυτόματης αναπνοής.

(δ) απουσία αντανακλαστικών του εγκεφαλικού στελέχους[389].

Μετά τη διαπίστωση του εγκεφαλικού θανάτου, ο ασθενής υποβάλλεται σε κατάλληλη υποστήριξη, ώστε να διατηρηθούν τα όργανά του στην όσο το δυνατό καλύτερη βιολογική κατάσταση, για να μπορούν μετέπειτα να μεταμοσχευθούν στα άτομα που τα χρειάζονται. Για τον ιατρικό κόσμο, ο εγκεφαλικός θάνατος συνεπάγεται με το βιολογικό τέλος του ατόμου. Ωστόσο, στοιχεία όπως ο καρδιακός παλμός, η αιματική ροή, η παραγωγή ούρων και η απορρόφηση των τροφών, δείχνουν ότι ένα εγκεφαλικά νεκρό άτομο είναι ζωντανό[390].

3.2.11. Χρόνια φυτική κατάσταση

Συχνά γίνεται σύγχυση μεταξύ του εγκεφαλικού θανάτου και της χρόνιας φυτικής κατάστασης[391]. Στην περίπτωση της χρόνιας φυτικής κατάστασης, « προκαλείται σοβαρή βλάβη στους νευρώνες του εγκεφαλικού φλοιού και του θαλάμου ή και στους συνδέσμους της λευκής ύλης, το εγκεφαλικό όμως στέλεχος, ο μεσεγκέφαλος ή παρεγκεφαλίδα και ο υποθάλαμος διατηρούν κατά βάσιν την λειτουργία τους»[392]. Επιπλέον, σε αντίθεση με τα άτομα στα οποία έχει διαπιστωθεί ο εγκεφαλικός θάνατος, τα άτομα με χρόνια φυτική κατάσταση έχουν αυτόνομη αναπνοή.

Τα άτομα που βρίσκονται σε χρόνια φυτική κατάσταση, δεν μπορούν να ακούσουν, να δουν, να μυρίσουν, να γευτούν και να μιλήσουν. Επίσης, δεν αισθάνονται πόνο και δεν παρουσιάζουν αντιληπτική λειτουργία[393]. Διατηρούν, όμως, τη λειτουργικότητα του αυτόνομου νευρικού συστήματος, ανοίγοντας συχνά τα μάτια και βγάζοντας κραυγές. Αιτίες αυτής της κατάστασης είναι οι εγκεφαλικές κακώσεις, το εκτεταμένο έμφρακτο, τα καταληκτικά στάδια των χρόνιων νευροεκφυλιστικών ασθενειών, η ανεγκεφαλία ή και σοβαρές μορφές υδροανεγκεφαλίας[394]. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις η κατάσταση είναι μη αναστρέψιμη.

Η χρόνια φυτική κατάσταση παρουσιάζει ανάκαμψη στους ασθενείς που είχαν εγκεφαλικό τραύμα, ενώ τα παιδιά με ισοδύναμα τραύματα ανανήπτουν καλύτερα από τους αντίστοιχους ενήλικες[395]. Η διάρκεια ζωής τους μπορεί να ξεπεράσει τα πέντε χρόνια[396]. Σε καμία περίπτωση τα άτομα που βρίσκονται σε χρόνια φυτική κατάσταση δεν μπορούν να θεωρηθούν νεκρά[397].

[Συνεχίζεται]

[386] Νικόλαος Χατζηνικολάου, *Αλλήλων Μέλη οι μεταμοσχεύσεις στο φως της Ορθόδοξης θεολογίας και ζωής*, ό.π., σ. 51

[387] Στο ίδιο, σ. 40

[388] Στο ίδιο, σ. 77

[389] Νικόλαος Χατζηνικολάου, *Αλλήλων Μέλη οι μεταμοσχεύσεις στο φως της Ορθόδοξης θεολογίας και ζωής*, ό.π., σ. 38

[390] Στο ίδιο, σ. 79

[391] Στο ίδιο, σ. 44

[392] Στο ίδιο, σ. 44

[393] Στο ίδιο, σ. 44

[394] Στο ίδιο, σ. 45

[395] Στο ίδιο, σ. 45

[396] Στο ίδιο, σ. 45

[397] Στο ίδιο, σ. 45